

*Підгородецька Ю.
студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри
конституційного, адміністративного та
фінансового права ЗУНУ
Чудик Н.О*

КОНСТИТУЦІЙНИЙ ПРОЦЕС В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Питання конституційного процесу в європейській інтеграції України є досить актуальним в теперішній час та набуває все більшого значення. Причиною цього є те, що в останні роки Україна тримає курс на статус країни-учасниці Європейського Союзу. Отож, з'являється потреба у поглибленому теоретичному дослідженні конституційного процесу саме в європейській інтеграції України.

Дослідженню конституційного процесу в контексті європейської інтеграції України приділяли свою увагу Ю. Г. Барабаш, О. В. Батанова, Ю. О. Волошин та інші.

Метою даної публікації є теоретичне обґрунтування і аналіз конституційного процесу в європейській інтеграції України.

Виклад основного матеріалу доцільно розпочати із з'ясування сутності поняття конституційного процесу в Україні. Конституційний процес в Україні - це поступовий, історично обумовлений процес виникнення українського конституціоналізму, що являє собою триваючу конституційну реформу [1].

Розвиток українського конституціоналізму можна поділити на п'ять періодів. Перший період - зародження, доби Речі Посполитої і України-Гетьманщини (друга половина XVI ст. – XVIII ст.). У цей час сформувалися вчення про природне право та розподіл влади Станіслава Оріховського-Роксолана, ідеї української держави Йосипа Верещинського, Северина Наливайка, Симона Пекаліда та Петра Могили. В результаті розвитку конституціоналізму цього періоду з'явилася Конституція Пилипа Орлика 1710 р. [2].

Другий період - виникнення конституційних думок доби Російської і Австрійської імперій (кінець XVIII ст. - початок XX ст.). Враховуючи те, що Україна у ці часи втратила свою національну державність, розвиток українського конституціоналізму проходив у формі напрацювання конституційних думок. У першій половині XIX ст. щодо українського конституціоналізму стали поширеними ідеї Товариства об'єднаних слов'ян, розвивалися проекти конституції декабристами Павлом Пестелем та Микитою Муравйовим. У другій половині XIX ст. Конституційні ідеї представили у своїх працях Микола Костомаров - "Книга буття українського народу" і Михайло Драгоманов "Вільна спілка". Вагомий вплив на формування українського

конституціоналізму мала буржуазно-демократична революція в Російській імперії 1905-1907 років. У цей час утворилось кілька напрямків конституційних думок: соціал-демократичний погляд Михайла Грушевського, консервативний погляд В'ячеслава Липинського, націократичний погляд Миколи Міхновського. Під впливом буржуазно-демократичної революції в Австрії у 1848 році утворились конституційні думки представників соціал-демократичних поглядів – Остапа Терлецького та Івана Франка [3, с. 22-23].

Третій період – прогрес українського конституціоналізму за часів національно-визвольних змагань 1917-1921 років. Під впливом цього періоду сформувався новітній етап розвитку українського конституціоналізму. Під впливом Лютневої революції в Росії у 1917 році конституційні погляди були направлені на ліберальну соціал-демократичну концепцію. Важливими були конституційні ідеї Михайла Грушевського, Володимира Винниченка, Симона Петлюри. У цей час Українська Центральна Рада 1917 р. постановили чотири Універсали, Конституцію УНР 1917 р. та Конституцію УНР 1918 р. У період Української держави Павла Скоропадського 1918 р. Здійснилася спроба реалізації консервативних конституційних концепцій. В основу конституціоналізму УНР доби Директорії лягла соціал-демократична ліберальна концепція УЦР. Конституціоналізм ЗУНР була направлена на ліберальну націонал-демократичну конституційну концепцію. Результатом цього періоду стало ухвалення Тимчасового Основного закону 1918 р. [4].

Четвертий період – радянський 1919-1991 рр. У цей час розвиток конституціоналізму України прямо залежав від більшовицької ідеології. Конституції УСРР 1919, 1929, 1937 та 1978 років сформували соціалістичний суспільний і радянський державний лад. Ці конституції мали формальний характер. Доба перебудови стала початком відродження українського конституціоналізму, яке почалось з постанови Декларації про державний суверенітет України 1990 року [3, с. 24].

П'ятий період – український конституціоналізм періоду незалежності з 1991 р. до теперішнього часу. Створення сучасного українського конституціоналізму бере свій початок після проголошення Україною незалежності у 1991 р. Даний процес здійснювався базуючись на ліберальну європейську конституційну доктрину. 28 червня 1996 р. Верховною Радою було ухвалено демократичну Конституцію України, яка стала значним кроком на шляху створення українського конституціоналізму. На початку XXI ст. особливістю конституційного процесу була боротьба політичних сил у Верховній Раді за проведення конституційної реформи задля покращення механізму державної влади. Конституційними реформами, які дали результат стали дві реформи, одну з яких впроваджувати у час Помаранчевої революції 2004 року та реформа за умов Революції гідності 2013-2014 рр. Саме у цей період

Україна взяла напрямок на створення сучасного європейського конституціоналізму [3, с. 25].

Що ж таке європейська інтеграція? Європейська інтеграція – це процес політичної, юридичної, економічної інтеграції європейських держав, а також частково розташованих в Європі. На сьогоднішній день європейська інтеграція досягається в основному за рахунок розширення Європейського Союзу та Ради Європи [5].

Отже, процес європейської інтеграції України це процес виходу України на міжнародну арену з відповідним рівнем вимог який спонукає до конституційного покращення і забезпечення ефективності фундаментальних інститутів.

Список використаних джерел

1. Вікіпедія: конституційний процес в Україні. URL: <https://uk.wikipedia.org/>
2. Козаченко А. І. Наукові погляди на проблему історії виникнення вітчизняного конституціоналізму. Теорія і практика правознавства: електр. наук. фах. вид. НЮУ ім. Я. Мудрого. 2016. № 1(9). URL: <http://nauka.jrakademy.kharkov.ua>
3. Козаченко А. І. Історія розвитку конституціоналізму в Україні: навч. посібник. Полтава: "Астрыя". 2020. 217 с.
4. Гончаренко В. Конституція Української Народної республіки 1918 р. – вінець законодавчої діяльності Української Центральної Ради. Право України: юридичний журнал. 2018. № 4.
5. Вікіпедія: європейська інтеграція. URL: <https://uk.wikipedia.org/>

Пілюков Ю.

*к.ю.н., доцент кафедри кримінального права та процесу, економічної безпеки та правоохоронної діяльності
Західноукраїнського національного університету*

Різник Г.

*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету*

ВИДИ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАТЬ ТА ЇХ ПРИКЛАДНЕ ЗНАЧЕННЯ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ

Прийнятий у 2012 році новий Кримінальний процесуальний Кодекс України, суттєво змінив підходи до використання спеціальних знань під час розслідування кримінальних правопорушень. Із його прийняттям стали використовуватись нові види та форми спеціальних знань, змінився порядок залучення спеціалістів до участі у слідчих діях та підстави призначення судових експертів.

Незважаючи на те, що існує значна кількість наукових досліджень, пов'язаних із використанням спеціальних знань у кримінальних